

Okul Öncesi Ö?retmenleri Mesle?e Yabanc?la?ma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Ö?retmenleri Mesle?e Yabanc?la?ma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27710>

Özet

Okul Öncesi Öğretmenleri Mesleğe Yabancılaşma Ölçeği, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mesleklerine karşı hissettikleri yabancılaşma düzeylerini belirlemek amacıyla Gülşen Kırık tarafından 2013 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçektir. Ölçek, mesleki yabancılaşma kavramının çok boyutlu yapısını ele alarak, 69 maddeden ve beş farklı alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçeğin alt boyutları arasında **Anlamsızlık Duygusu**, Yalnızlık Duygusu, Kendine Yabancılaşma, Güçsüzlük Duygusu ve Normsuzluk yer almaktadır. Ölçek, öğretmenlerden mesleki durumlarına ilişkin maddelere 5'li Likert tipi derecelendirme sistemiyle cevap vermelerini istemektedir. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi, öğretmen, mesleğe yabancılaşma, psikometrik araç, ölçek geliştirme, iç tutarlılık, faktör analizi, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Gülşen KIHRI

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, okul öncesi öğretmenlerinin görevlerini yerine getirirken yaşadıkları mesleki yabancılaşmanın seviyesini ve niteliğini kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktır. Ölçek, yabancılaşmanın beş temel boyutu üzerinden spesifik düzeyde ölçüm yaparak, öğretmenlerin mesleki memnuniyetsizlik, kopukluk ve kontrol kaybı hislerini nicel verilere dönüştürmeyi hedefler.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına, eğitim yöneticilerine ve politika yapıcılara, öğretmenlerin yaşadıkları mesleki sorunların kaynağını tespit etme ve bu sorunlara yönelik etkili müdahale stratejileri geliştirme konusunda sağlam bir veri tabanı sunmak amacıyla tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçek, **mesleğe yabancılaşma** kavramının beş temel boyutunu ölçmektedir. Bu boyutlar, sosyolojik yabancılaşma teorilerinden türetilmiş ve okul öncesi öğretmenliği mesleğine uyarlanmıştır. Ölçek toplam 69 madde ile bu beş faktörü temsil etmektedir:

Anlamsızlık Duygusu (17 madde): Öğretmenin yaptığı işin değerini, amacını ve önemini

ytirdiği algısını ifade eder.

Yalıtımlık Duygusu (17 madde): Öğretmenin sosyal çevresinden, meslektaşlarından veya okul yönetiminden kopukluk hissetmesi durumudur.

Kendine Yabancılaşma (13 madde): Öğretmenin mesleki rolünün kendi öz değerleri ve kişisel beklentileri ile uyumsuzluk göstermesi.

Güçsüzlük Duygusu (13 madde): Öğretmenin çalışma ortamında veya eğitim süreçlerinde etkisiz, kontrolsüz ve önemsiz hissetmesi.

Normsuzluk (6 madde): Öğretmenin mesleki normlara, kurallara veya etik standartlara karşı ilgisiz kalması veya bunları reddetme eğilimi.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, özellikle **yapı geçerliliği** üzerine yoğunlaşmıştır. Yapı geçerliliğini saptamak amacıyla istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde doğru ölçtüğünü araştırmıştır.

Geçerlik çalışmaları kapsamında **temel bileşenler analizi** ile **faktör analizi** yapılmış ve faktörlerin netleşmesi için varimax dik döndürme işlemi uygulanmıştır. Bu kapsamlı analizler sonucunda ölçeğin beş faktörlü ve 69 maddeden oluşan yapıya istatistiksel olarak doğrulanmıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, maddelerin iç tutarlılığı hesaplanarak belirlenmiştir. Bu amaçla **Cronbach's Alpha** iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin hem genel toplamda hem de alt faktörlerde yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Genel ölçek için hesaplanan Alpha değeri $\alpha=.966$ gibi oldukça yüksek bir değere sahiptir. Alt faktörler için hesaplanan güvenilirlik katsayıları ise şöyledir:

Anlamsızlık Duygusu faktörü için $\alpha = .967$

Yalıtımlık Duygusu faktörü için $\alpha = .963$

Kendine Yabancılaşma faktörü için $\alpha = .912$

Güçsüzlük Duygusu faktörü için $\alpha = .915$

Normsuzluk faktörü için $\alpha = .823$

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla uygulanan **faktör analizi**, ölçeğin 69 maddesinin beş temel faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu analiz, yabancılaşma kavramının teorik olarak öngörülen boyutlarının ampirik verilerle desteklendiğini kanıtlamıştır. Kullanılan temel

bileşenler analizi yöntemi, veri setindeki varyansın en iyi açıklayan faktörleri belirlemeyi sağlar.

Faktörlerin birbirinden ayrışmasını optimize etmek amacıyla **varimax dik döndürme** tekniği uygulanmıştır. Bu işlem, her bir maddenin sadece ilgili olduğu faktörde yüksek yük vermesini sağlayarak, beş faktörlü yapının (Anlamsızlık, Yalıtılmışlık, Kendine Yabancılaşma, Güçsüzlük, Normsuzluk) net ve bamsız bir şekilde tanımlanmasına olanak tanımıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: 69 maddeden oluşan kendini değerlendirme ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Öğretmenleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan Öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatında uygulanır. Yanıt seçenekleri 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi eğitimi, yabancılaşma, öğretmen tükenmişliği, psikometri, yapı geçerliliği, Cronbach Alpha, 69 madde, varimax.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Sorumlu yazar Gülşen Kırhan ile gkihri@gmail.com e-posta adresi üzerinden iletişime geçilebilir.

Bölümler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik veya ticari kullanım için gerekli izinlerin ve olası ücret koşullarının öğrenilmesi adına sorumlu yazar Gülşen Kır ile doğrudan iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi bu adresten indirilebilir: okul-oncesi-ogretmenleri-meslege-yabancilasma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kır, G. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenleri Mesleğe Yabancılaşma Ölçeği'nin geliştirilmesi ve bir örnek uygulama* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ölçeğin orijinal kaynağına ait link: toad.halileksi.net

Okul Öncesi Öğretmenleri Mesleğe Yabancılaşma Ölçeği Maddeleri

Ölçek 69 madde ve beş faktörden oluşmaktadır. Her faktör için örnek bir madde aşağıda sunulmuştur:

Anlamsızlık duygusu (17m): Okulda hiç kimseye güvenmiyorum.

Yalnızlık duygusu (17m): Çeşitlenmekten bıktım.

Kendine yabancılaşma (13): Çeşitlenmediğim zamanlarda kendimi boşlukta hissediyorum.

Güçsüzlük (13m): Bir öğretmen olarak kendimi işe yaramaz ve önemsiz hissediyorum.

Normsuzluk (6m): Öğretmenliği bildiğim gibi yapmayı yeğliyorum.